

Το ποδήλατο

ΑΠΟΓΕΜΑ. Σάββατο απόγεμα, γεμάτο φως. Απρίλης.

Στην αυλή είχανε μαζευτεί κάμποσοι. Είχανε έρθει και απ' τα γειτονικά σπίτια, κάτι γυναίκες κι ένα τσούρμο πιτσιρίκια.

- Απαρτία έχουμε σήμερα, είπε ο παππούς, που είχε βγει κι αυτός στην αυλή τσουλώντας την καρέκλα του με τις ρόδες.

Το πόδι του, το αριστερό, ήτανε χρόνια παράλυτο.

Το αγόρι δούλευε πυρετωδώς. Γυάλιζε τώρα το τιμόνι. Οι άλλοι, γύρω του, χαζεύανε το ποδήλατο, που ήτανε το γεγονός της ημέρας στην αυλή. Σε λίγο, θ' ανέβαινε το αγόρι στο ποδήλατο κι ύστερα... ύστερα θα χαλούσε ο κόσμος! Θα 'κανε βόλτες σ' όλη τη γειτονιά, όλοι θα το καμαρώνανε πάνω στ' ολοκαίνουριο ποδήλατο, που το 'χε φέρει πριν από μισή ώρα μόλις.

- Θα 'χουμε πρεμιέρα απόψε, είπε ο ηθοποιός, που έμενε στο δωμάτιο δίπλα στο κοτέτσι.
[...]

Στο μεταξύ, το αγόρι δεν έδινε προσοχή σε ό,τι γινότανε γύρω του. Γυάλισε το τιμόνι, το σκελετό, τα πετάλια...

Δεκαπέντε χρονών, μελαχρινό, λυγρό, δούλευε από δώδεκα χρονών σ' ένα μηχανουργείο.

Εκείνο τ' απόγεμα, είχε κάνει πραγματικότητα το μεγάλο του όνειρο: να πάρει ποδήλατο. Δυο χρόνια αγωνίστηκε γι' αυτό. Στερήθηκε τα πάντα: το σινεμά, το ποδόσφαιρο, ακόμα και το τσιγάρο που τραβούσε πότε πότε στη ζούλα. Στο μηχανουργείο δούλευε υπερωρίες, τσακιζότανε στη δουλειά, γύριζε το βράδυ λιώμα απ' την κούραση, μα τ' όνειρό του του 'δινε κουράγιο και δε λύγιζε. Και να που ήρθε η ώρα! Εκείνο τ' απόγεμα, Σάββατο απόγεμα, σκόλασε απ' το μηχανουργείο λίγο νωρίτερα, πήγε στο μαγαζί, έδωσε ένα μάτσο λεφτά προκαταβολή, το υπόλοιπο θα το 'δινε με δόσεις κάθε μήνα, πήρε το ποδήλατο, και τώρα, στην αυλή...

- Άτιμο ποδάρι! είπε ο παππούς. Αν δεν ήσουν του λόγου σου, θα 'κανα κι εγώ μια βόλτα. Και χάιδεψε τα γένια του.

- Μωρέ σεις, έπρεπε να ξουριστώ, μέρα που 'ναι σήμερα! φώναξε. Βάλτε νερό να ζεσταθεί γρήγορα!

Η νύφη του, η μάνα του αγοριού, έτρεξε κι άναψε το καμινέτο.

Έλειπε ένας: ο πατέρας του παιδιού. Τον είχανε πιάσει οι Γερμανοί σ' ένα μπλόκο, στην Κατοχή, και τον εκτελέσανε δυο μήνες αργότερα.

Η μεγάλη στιγμή είχε φτάσει. Όλα ήταν έτοιμα. Το ποδήλατο άστραφτε ολάκερο. Τέσσερις σημαιούλες κυμάτιζαν πάνω του.

Ο παππούς, φρεσκοξυρισμένος, είχε κοπεί δυο φορές στη βιασύνη του, ήτανε τώρα έξω απ' την ξύλινη πόρτα της αυλής και γύρω του όλοι οι άλλοι.

Η μάνα, με την ποδιά στη μέση, έκανε πως κάτι της μπήκε στο μάτι, τάχα, για να σκουπίσει, με τρόπο, το δάκρυ που είχε κυλήσει.

Τα πιτσιρικάκια είχανε ανοίξει κάτι πελώρια στόματα, χαζεύοντας. Απ' τη συγκίνησή τους τρέχανε οι μύξες τους.

Όλα ήταν έτοιμα. Το ποδήλατο, το αγόρι, και οι άλλοι.

Πλύθηκε, άλλαξε, έβαλε το χρωματιστό καρώ πουκάμισο και το γκρι παντελόνι που το 'χε για τις Κυριακές.

Όλα ήταν έτοιμα. Μα όχι, έλειπε κάτι, που ήρθε κείνη τη στιγμή: ένα κόκκινο τριαντάφυλλο, που το χέρι ενός κοριτσιού το 'βαλε στο τιμόνι. Τα μάγουλα του αγοριού γινήκανε πιο κόκκινα και απ' το τριαντάφυλλο. Και ξεκίνησε....

Στην αρχή, πήγαινε αργά, σαν τον καβαλάρη που πρωτοκαβαλάει ένα άλογο και θέλει να το γνωρίσει. Μα ύστερα πήγαινε όλο και πιο γρήγορα.

Τώρα είχανε μαζευτεί κι άλλοι μπροστά στην εξώπορτα της αυλής. Ήτανε κάτι καινούριο για τη φτωχογειτονιά τούτο το ποδήλατο. Κάτι που ήρθε να ταράξει τα στεκούμενα νερά.

Το αγόρι έτρεξε πρώτα στον δρόμο που ήτανε μπροστά στο σπίτι του, ύστερα χάθηκε στη γωνιά, σε λίγο ξαναφάνηκε από δεξιά και ξαναπέρασε μπροστά απ' το σπίτι του, ξαναχάθηκε στη γωνιά και σε λίγο φάνηκε από αριστερά και ξαναπέρασε μπροστά απ' το σπίτι του...

Κοίταζε καμιά φορά, έτσι καθώς έτρεχε, τους ανθρώπους μπροστά στην εξώπορτα της αυλής που σαλεύανε ψηλά τα χέρια τους και φωνάζανε, μα οι φωνές τους φτάνανε στ' αυτιά του σαν ένα βαθύ βουητό. Και ξεχώριζε το κορίτσι που είχε βάλει στο τιμόνι το κόκκινο τριαντάφυλλο.

Άρχισε τις ακροβασίες σε λίγο. Έτρεχε χωρίς να βαστάει το τιμόνι τώρα. Οι άνθρωποι μπροστά στην εξώπορτα της αυλής ενθουσιάστηκαν ακόμα πιο πολύ, τα χέρια τους σαλεύανε ψηλά και φωνάζανε ακόμα πιο δυνατά.

Το αγόρι ζύγωνε τώρα στην κορφή του θριάμβου του. Έτρεχε, έτρεχε... Και κοίταζε τους ανθρώπους που ήταν εκεί, έβλεπε τα χέρια τους που σαλεύανε ψηλά, άκουγε τις φωνές τους, ξεχώριζε το κορίτσι που είχε βάλει στο τιμόνι το κόκκινο τριαντάφυλλο, και τη στιγμή που κατηφόριζε το φορτηγό των τριών τόνων οι άνθρωποι το είδανε, μα το αγόρι δεν το είδε, κοίταζε τους ανθρώπους κείνη την ώρα, είδε τα χέρια τους που σαλεύανε ακόμα πιο ψηλά, άκουσε τις φωνές τους ακόμα πιο δυνατές, θάρρεψε πως ήτανε από τον ενθουσιασμό τους που είχε κορυφωθεί, είδε ακόμα μια φορά το κορίτσι, το κορίτσι που είχε βάλει στο τιμόνι το κόκκινο τριαντάφυλλο, άξαφνα ένα κόκκινο τριαντάφυλλο ήρθε μπροστά στα μάτια του, άξαφνα ολάκερος ο κόσμος γίνηκε ένα κόκκινο τριαντάφυλλο.

Αντώνης Σαμαράκης

(Από τη συλλογή διηγημάτων Ζητείται ελπίς)

ΤΟ ΠΟΔΗΛΑΤΟ

Όνομα:.....Τάξη:.....Ημερ.:.....

ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ.

1. Να υπογραμμίσετε τη σωστή απάντηση:

Πότε και πού έγιναν αυτά που διάβασα;

- α) Ένα ανοιξιάτικο απόγεμα σε μια φτωχογειτονιά μιας πόλης
- β) Ένα φθινοπωρινό απόγεμα σε μια πλούσια γειτονιά
- γ) Ένα καλοκαιρινό πρωί στην πλατεία μιας συνοικίας
- δ) Ένα χειμωνιάτικο Σάββατο στην αυλή ενός φτωχόσπιτου

Το ποδήλατο, λέει ο συγγραφέας, ήταν κάτι καινούριο για κείνη τη γειτονιά. Τι θέλει να πει μ'αυτό;

- α) Ότι οι γείτονες του παιδιού δεν είχαν ξαναδεί ποδήλατο
- β) Ότι οι γείτονες δεν είχαν ξαναδεί ποδήλατο με τόσες σημαίες
- γ) Ότι οι γείτονες ήταν φτωχοί και δεν είχε κανένας άλλος ποδήλατο
- δ) Ότι οι γείτονες δεν είχαν ξαναδεί πουθενά καινούριο ποδήλατο

Ο παππούς θα ήθελε να κάνει κι αυτός μια βόλτα με το ποδήλατο. Γιατί δεν το έκανε;

- α) Γιατί δεν ήξερε ποδήλατο
- β) Γιατί έπρεπε να χρησιμοποιήσει τα πόδια του
- γ) Γιατί οι γέροι δεν κάνουν ποδήλατο
- δ) Γιατί θα γελούσαν μαζί του οι γείτονες

Με τι ενθουσιάστηκαν πιο πολύ οι γείτονες;

- α) Με τις τέσσερις σημαιούλες στο ποδήλατο
- β) Με τον ηθοποιό που ήρθε στην παρέα τους
- γ) Με τις ακροβασίες που έκανε το αγόρι
- δ) Με το τριαντάφυλλο που πρόσφερε το κορίτσι

Το διήγημα τελειώνει με τη φράση «άξαφνα ο κόσμος γίνηκε ένα κόκκινο τριαντάφυλλο». Τι θέλει να πει μ'αυτό ο συγγραφέας;

- α) Το παιδί είδε ένα φορτηγό γεμάτο κόκκινα τριαντάφυλλα
- β) Το παιδί νόμισε πως όλος ο κόσμος κρατούσε τριαντάφυλλα
- γ) Το παιδί χτυπήθηκε απ'το φορτηγό και σκοτώθηκε
- δ) Το παιδί είδε τον ήλιο σαν ένα τεράστιο τριαντάφυλλο

2. Να απαντήσετε τις ερωτήσεις:

α) Τι λέει ο συγγραφέας για την ηλικία, το παρουσιαστικό και τη δουλειά του αγοριού;

β) Ποια πράγματα στερήθηκε το αγόρι και τι άλλες θυσίες έκανε για να αγοράσει εκείνο το ποδήλατο;

γ) Πώς δείχνει ο συγγραφέας τη συγκίνηση που είχαν τα παρακάτω πρόσωπα την ώρα που το αγόρι ετοίμαζε το ποδήλατο;

Τα πιτσιρίκια: _____

Η μητέρα: _____

Ο παππούς: _____

Το κορίτσι: _____

Εργασία για το τετράδιο:

Το διήγημα τοποθετείται χρονολογικά στην εποχή που οι παππούδες και οι γιαγιάδες σας ήταν μαθητές. Την εποχή αυτή, που τα αυτοκίνητα ήταν σπάνια, το ποδήλατο ήταν ένα πολύτιμο απόκτημα για πολλούς λόγους. Να τηλεφωνήσετε στον παππού ή τη γιαγιά και να τους ρωτήσετε πώς ήταν τα ποδήλατα όταν αυτοί ήταν 15 χρονών. Μπορείτε να γράψετε τις πληροφορίες στο τετράδιο Γλώσσας.

- **Ρωτώ για την εμφάνιση των ποδηλάτων.**
- **Μαθαίνω ποιοι είχαν ποδήλατα και για ποιες χρήσεις τα χρησιμοποιούσαν οι ιδιοκτήτες τους.**
- **Μαθαίνω αν και οι ίδιοι είχαν ποδήλατο και με ποιο τρόπο το απέκτησαν.**
- **Ζητώ να μου διηγηθούν κάποια ανάμνηση τους σχετική με το ποδήλατο.**